JORDI

SETMANARI INFANTIL

Any I | 19 d'abril de 1928 | Preu: 20 cèntims | Núm. 9

SANT JORDI, PATRÓ DE CATALUNYA

ELS ANIMALS I LA LLEBRE

CONTE NEGRE

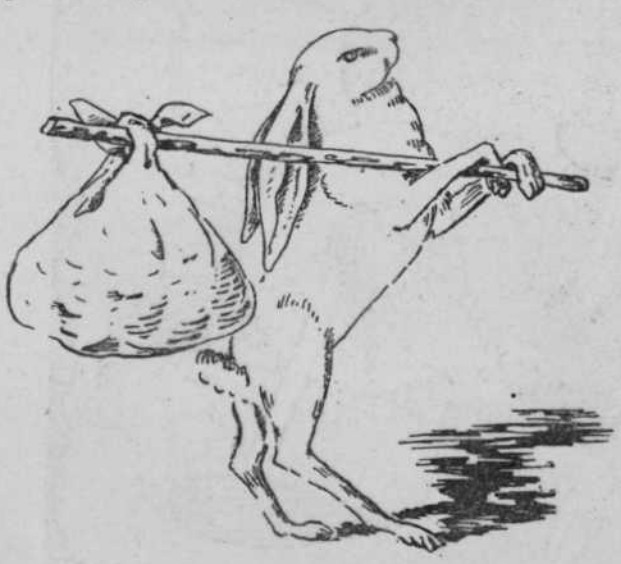
Aleshores que l'expedició Citroen va travessar el desert de Sahara de dalt a baix, els que hi anaven varen apendre contes i faules de la gent del país. Es veu que aquella gent, encara que vagin amb poca roba i visquin de la manera que viuen tan diferent de nosaltres, saben uns contes que s'assemblen molt als nostres, si no que, per a ells, l'animal que la sap més llarga és la llebre i no la guineu.

Vegeu si u'és, d'eixerida.

Un dia el lleó va manar a la hiena que reunís tots els animals.

La hiena obeí i aviat tots els animals es reuniren al voltant del lleó que els va dir:

—Companys, us he de parlar d'una cosa molt greu. Ja sabeu que quan un home mor, els seus parents i els hereus fan un clot i l'enterren. Entre nosaltres les coses no van pas així; quan ens morim, el nostre cos

queda abandonat i les formigues i els cucs el devoren. Això és odiós. Per acabar aquesta vergonya, estic disposat a donar tota la fortuna que tinc al que es comprometi a enterrar el primer que mori de nosaltres. Aquesta fortuna puja si fa no fa a uns tres milions de conquilles.

La llebre digué:

—Em quedo els milions i jo m'encarrego de l'enterrament.

—Què vol dir, me'ls quedo? – va fer la pantera.

—Vol dir que els tres milions són per mi, ves si és clar –, replicà la llebre.

—Però no me'n donaràs uns quants? – li féu la hiena.

—No t'ho pensis pas. El lleó ho ha proposat a tots. Per què no t'hi comprometies, doncs? Aquesta fortuna és per a mi i no donaré ni una conquilla a ningú.

La hiena, veient que no en podia treure res, va començar de bescantar la llebre i li digué:

—El que tens tu és llengua. No tens força ni per moure una pota d'elefant i vols enterrar-ne un de sencer?

—Això és feina meva. La fortuna és per a mi i tu no n'hauràs ni mitja conquilla.

Els animals es separaren i passà molt de temps sense que se'n morís cap. Ja ningú no es recordava de la llebre ni de la fortuna, quan vet aquí que un dia la hiena troba el lleó i li diu:

—Senyor lleó, no et sembla que la llebre ja es deu haver menjat la fortuna que destinàvem als enterraments? Aquí no es mor ningú, i estic certa que si algú es morís, la llebre no el podria enterrar.

—Ara ho veurem. L'elefant farà el mort i, mentrestant, enviaré a buscar la llebre per un senglar amic meu.

Arriba la llebre i el lleó li ensenya l'elefant que geia estirat, i li diu:

—L'elefant és mort, pobre amic.

Llavors la llebre va fer un petit compliment de condolença i a la vegada digué:

—És ben trist; ara l'enterraré.

I se'n va a buscar una aixada. En arribar a casa seva diu als seus tres fills que cada quart la vagi a buscar un de diferent i que digui que algú la demana. Se'n torna a vora l'elefant i comença de triar el lloc per enterrar-lo. Com que tot era tustar la terra a cops d'aixada i la feina no començava mai, els animals que tots hi eren li varen dir que comencés el clot i no fes bromes.

—Bromes? – respongué la llebre. – Que us penseu que el vull enterrar a la sorra? Busco una roca per fer-li una bona sepultura.

Vet aquí que mentre deia això, arriba el seu fill gran i li diu:

—Mare a casa et demanen.

—Ves-te'n – féu la llebre –, primer he de fer el clot.

—Potser valdria més que anessis a veure qui hi ha.

—No; l'elefant és mort i no puc faltar al meu compromís; de primer he d'enterrar-lo.

De seguida, arribà l'altre fill i li digué:

—Mira que a casa t'esperen.

El lleó intrigat, manà a la llebre que anés a veure què passava a casa d'ella. La llebre obeí però tornà de seguida. Pel camí s'anava dient: Ja veuràs que riurem.

Torna i es posa a la feina altra vegada sense dir ni un mot; però la pantera volgué saber qui era que la demanava amb tanta urgència. I la llebre, com aquell que no hi toca, va dir-li: — Era una ximpleria; eren dos estrangers que s'havien aturat a casa.

—Estrangers?—va fer el lleó—. Com s'enten? Quina mena d'estrangers?

—Eren caçadors—respongué la llebre.

—Caçadors de què?—preguntaren tots els animals.

—Cacen animals grossos: hienes, panteres, lleons, però sobretot elefants.

– I porten fusells? – féu la hiena.

– I molt grossos, els he vist ben bé.

Aleshores la hiena s'acostà a l'orella de l'elefant i de baix en baix, li digué:

—Pots quedar-te a fer el mort, si vols, però, jo toco el dos ben de pressa—i fugí.

L'elefant en sentir allò, s'alça més lleuger que tothom i els altres animals començaren a fugir tots.

Per acabar la broma, la llebre va fer veure que parlava amb els suposats caçadors i estrafent la veu, deia:

—I ara, com és que no m'has dit que aquí hi havia un elefant?

L'elefant, pensant-se que li havien descobert la trampa, fugí més lleuger que tothom i es ficà a la selva.

La llebre, se'n tornà molt satisfeta i a casa seva foren rics per tota la vida.

EL ROSSINYOL ES LLEVA

El Rossinyol es lleva
a punta de clarô:
se'n va a casa la Merla
i es posa al finestró.

La seva amor li canta
(i encara no és ben clar):
quan a la fi arribava,
tornava a començar.

HOMES QUE HAN DE DORMIR EN ELS ARBRES

S'ha dit que el lleó és l'animal més valent i més fort de la selva. Això és molt discutible, perquè no ataca mai cara a cara si no està afamat; aleshores la gana el fa ésser valent. Si no es així, s'amaga entre les herbes altes i els matolls i traïdorament espera la seva víctima.

Com que no és valent, i quasi sempre va de traïdor, no ataca l'home que li planta cara, sinó quan aquest l'inquieta. Aleshores el lleó, per defensar-se, s'hi torna.

Tanmateix, el lleó és menjador d'homes. Però és que alguns s'hi tornen. Per arribar en aquest extrem cal que la gana els faci perdre la por. Però així que han tastat la carn humana se n'enllamineixen talment que no en tindrien mai prou.

Per això a l'Africa del Sud, terra de lleons, on els infeliços indígenes han de defensar-se amb fletxes d'un enemic tan perillós, el lleó que ha tastat la carn de negre ja no es mou dels volts del poblat, sotjant si n'arreplega algun de distret. Quan hi han trobat el gust ni els fusells els deturen; la gormanderia els excita talment que no miren res. Per això els obrers indígenes que treballen en la conservació i en la construcció de línies fèrries, com que saben prou bé el pa que s'hi dóna, es fan el jaç dalt dels arbres. Cal pensar, però, que com un lleó qualsevol fa salts de deu metres, els obrers han de fer-se el llit dalt de tot dels arbres, perquè, si no, s'exposarien que la grapa del «menjador d'homes» els tirés daltabaix del llit i bona nit i bona hora.

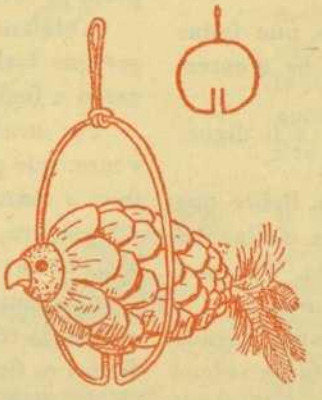
EL LLORO BAROMETRE

Amb pinyes arreplegadas al bosc qualsevol dia que sortiu d'excursió, podríeu fer uns bells barómetres, en forma de lloro.

El cap el podeu fer amb la cassoleta d'una gla, a la qual heu enganxat amb goma al davant un tros de fusta que representi el bec, i els ulls hi són pintats.

La pinya. que heu deixat assecar i que s'ha obert o espinyocat, com diuen els pagesos, la pinteu de verd, després d'haver-ne tret i menjat els pinyons, i ja teniu el cos del lloro.

Al capdavall de la pinya hi enganxeu unes quantes plomes, i tindreu una cua com si fos de debò.

Aleshores dobleu un tros de filferro, tal com està representat en el dibuixet del costat, en forma de cèrcol i amb els dos extrems doblegats i clavats sota la pinya, com si fossin les potes del lloro. I ja teniu el barómetre fet!

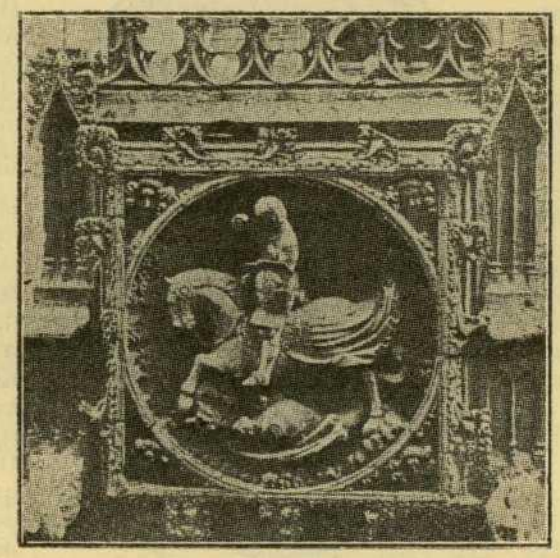
Si el pengeu al sostre de la vostra cambra, podreu observar que quan s'acosta temps de pluja, la pinyoca s'obrirà, com si el lloro s'estarrufés, i es tornarà a cloure, i s'aprimarà el lloro, quan s'acosti el bon temps.

Així tindreu una guia per saber si plourà o farà bon temps el dia que hàgiu de fer una excursió. Això no vol dir que si un dia ha de ploure tingueu de restar arraulits a casa sense fer l'excursió, perquè els excursionistes de debò no s'espanten per la pluja i compleixen allò que s'han proposat a pesar de totes les dificultats.

SANT JORDI

Tots els pobles cristians tenen un sant per patró, la imatge del qual acompanya els emblemes i es venera amb especial devoció. De tots els sants, però, no n'hi ha cap que hagi estat tan popularitzat com Sant Jordi, perquè són diversos els països que el tenen per patró; i els que no li tenen, han posat sota la seva advocació una ordre, una institució o una recompensa per premiar el valor i la virtut.

Aquesta popularitat deu venir de la història del Sant Cavaller de Capadòcia que, ajudat per Déu, va tenir cor de matar un drac monstruós que treia foc per la gorja i amenaçava destruir una ciutat, si no li donaven cada dia una donzella per menjar.

En aquesta situació desesperada, la filla del rei va voler sacrificar-se igual que les altres noies de la ciutat, i digué al seu pare que la portessin al drac. Però va pregar amb tant fervor i amb tanta fe, que heus ací que es presenta un cavaller armat, de punta en blanc, i planta cara al drac terrible que, en veure'l, bramulava i treia foc que feia esgarrifar. El cavaller, però, l'escomet decidit i al cap d'una estona de lluita li ensorra l'arma a la gorja roent i la bestiassa horrible cau morta.

Aquell cavaller era Sant Jordi, i salvar la donzella filla del rei era el mateix que salvar tot aquell poble que vivia estemordit sota la terrible voracitat d'aquell monstre. Per això hi ha tants pobles que el tenen per patró, de por que els pugui sortir un altre drac infernal que els vulgui devorar. Però per una gràcia d'aquelles tan gentils, el dia de Sant Jordi s'escau al començament de la primavera quan les roses primerenques tenen més ufana i tot el món s'enriola i tot es disposa a la plenitud venturosa de l'estiu.

En els temps antics, a casa nostra la imatge de Sant Jordi es veia molt sovint i per tot arreu. Els nostres antecessors hi pensaven molt i volien que el jove cavaller, alliberador de la bella princesa, els acompanyés en les coses més importants de la vida pública. Gràcies a aquest pensament, ara tenim la sort de posseir imatges molt boniques del sant que han estat conservades amb gran respecte a través del temps i les generacions. I una de les més belles és aquesta que reproduïm aquí mateix, que no sé si us hi haureu fixat mai, però que la podeu veure molt fàcilment perquè és al carrer del Bisbe, dalt de la porta gòtica de la Diputació.

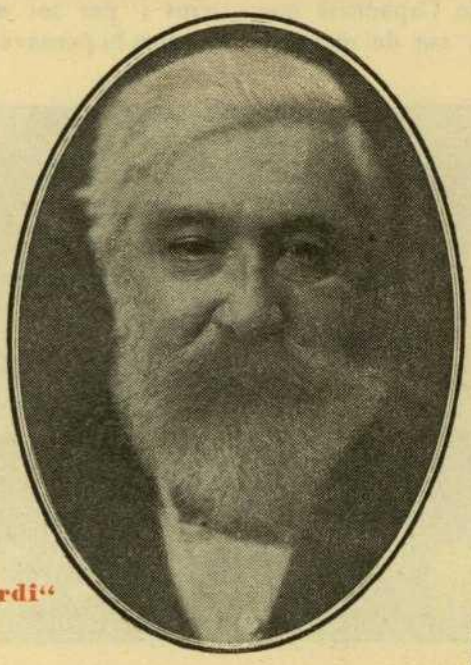
Quan hi passeu, no us descuideu d'alçar el cap i mirar-la, perquè és una de les obres més belles que Barcelona ha conservat d'aquells temps gloriosos.

És una obra mestra de l'escultura gòtica catalana.

LA INFANTESA DELS NOSTRES HOMES CONTADA PER ELLS MATEIXOS

US PARLA SANTIAGO ROSSINYOL

SANTIAGO ROSSINYOL, el vell autor de la barba blanca i dels cabells blancs que tots vosaltres coneixeu prou bé pel nom i pel retrat que han portat una pila de diaris i revistes de Catalunya i de fora de Catalunya, ens ha explicat algunes coses dels seus temps d'infant, de quan encara anava a estudi.

En Rossinyol infant era més entremaliat que l'Aimerich: corria, corria pels carrers, i feia pedrades i tot; ara, quan ho explica, encara sembla que s'hi trobi. De tant en tant deixa anar un acudit. Ja ho sabeu, que En Rossinyol és un home molt graciós? Li surten els acudits de bona llei a raig fet. Potser ho fa aquella barba, però quan parla sembla talment que faci pessigolles a l'orella.

Veureu, escolteu-lo:

Als bons amics de "Jordi"

Voldríeu que us expliqués algunes coses de la meva infantesa? Ai, fillets! Els records, a dintre el cap, crec que fan com el vi dintre la bóta: a mesura que van passant anys i més anys, s'evaporen i s'escapen, com el fum, per les esquerdes dels sentits; però els pocs que queden en el fons del cervell són més dolços i tenen més força i més graus. Cada vegada que passem balanç de records, són sempre els primers volums els que removem i espolsem amb més afecte perquè es conservin més temps. D'aquests records, dels del fons de la bóta, són els records d'estudi, d'aquell estudi que tantes males estones em donava i que després veig tan de bon grat, i al qual fins i tot voldria tornar si ja no fos vell.

El meu estudi

En el meu estudi s'hi entrava per un portal molt grandiós. L'escaleta era fosca, humida i esquifida, com l'escala d'un campanar. Des d'aquesta escala el nas s'assabentava de seguida de l'olor de tots els fregits i sofregits que pujaven d'un cel obert, sense cel.

Quan arribàvem, el senyor Quim—així li dèiem al nostre mestre—era a dalt de tot de la tarima, badallant i llegint. Era un mestre d'aquell temps, sabeu? El senyor Quim era un home de palmeta i de rigor; però, mare de Déu, com a dintre d'aquella caixa vella hi portava un esperit bondadós! Us prometia molta tunda i us en donava molt poca. Hi havia dies que abans de començar la classe ja estàvem tots castigats de genolls; i com que als pocs moments plantàvem les mans a terra, en donar els tres cops reglamentaris allò semblava una classe de moltons.

Aquell *Fleury,* que me n'havia donat de mals de cap! Però el *Fleury* rai! La pissarra era el veritable trencacolls! Encara sembla que la veig: negra i enllustrada com les botes del senyor mestre. L'atacàvem amb el guix, rascàvem fort per treure'n la pols i atrafegats, pinta que pintaràs, sempre a les sumes i restes hi trobàvem a mancar

números. I els cercàvem a dalt del sostre i per les bigues. Una vegada que vaig fer una suma llarga sense equivocar-me el senyor mestre em va dir: Noi, tu seràs comerciant! I jo vaig anar-me'n al meu lloc tot sufocat.

Les pedrades

En sortint d'estudi corríem, corríem fins al Born, que aleshores era ple de pilons de runa i de pedretes. Per això hi anàvem, per fer pedrades! Si n'havia fet de campanes corrent atrafegat darrera les ditxoses pedrades! Jo corria com els altres, i batallava i tirava pedres, i fins en rebia i tot molt sovint. Tan sovint, que vaig acabar per no fer més pedrades.

Els exàmens

Quin tragí a la casa del mestre en acostar-se l'acte solemne dels exàmens! Quin feinejar vuit dies abans! Hi havia, com a premis, xocolata amb ensaïmades per als més aplicats, secalls per als *notables* i llonguets per als passadors. Es a dir: tothom feia beguda segons el talent que demostrés en aquell acte. Després de l'examen, el senyor mestre em va tornar a dir:—Aquest noi serà un bon comerciant—, i em donà una ensaïmada. I amb quin gust me la vaig menjar, fillets! Encara avui, somnio aquella ensaïmada tova!

De quan estudiava piano

El pianista, sense passar per la solfa, va posar-me de mans al piano i a cops de regle als dits me'ls feia passejar pel teclat, amunt i avall, avall i amunt, pujant escales i tornant-les a baixar. En acabar aquestes caminades, estava tan cansat de colzes i de munyeques que els braços semblava que m'havien fet quaranta hores de camí. El senyor mestre ens feia cansar tant que al cap de tres mesos no érem sinò dos devots a pujar aquelles *escales* de Pilat. I al cap de quatre al piano érem tres: Tres només! El piano, el mestre i jo.

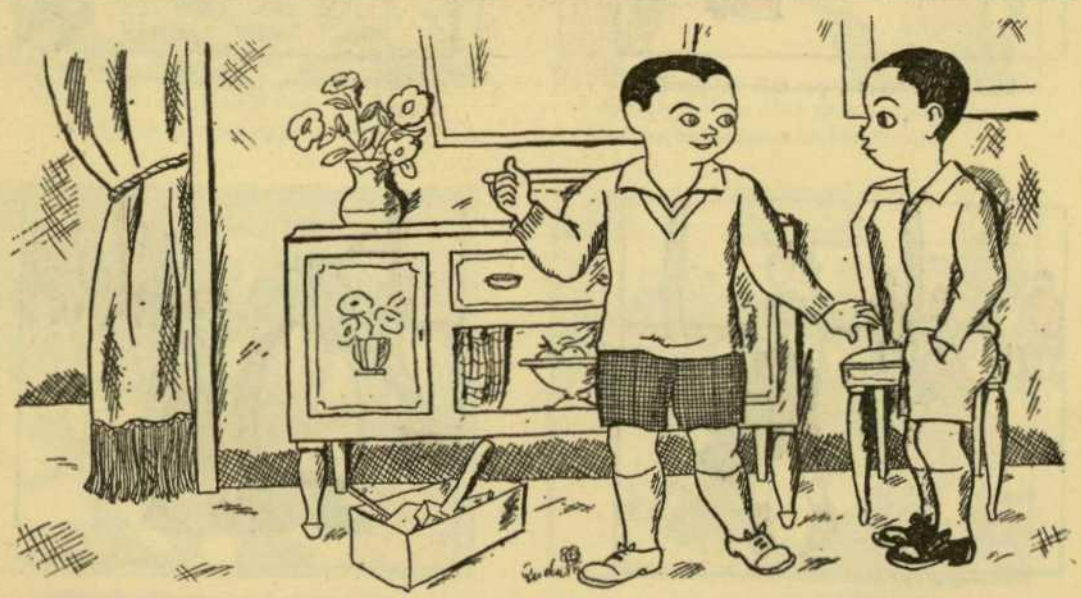
Més llonguets que ensaïmades

Al cap d'alguns anys d'haver sortit d'estudi, vaig veure el mestre.

—Què tal?—em digué—Ja deus ésser un gran comerciant!

—Ja veurà—vaig respondre-li tot confós—, per ara pinto quadros.

—Pintes quadros? Mal negoci. Es una mena d'ofici que dóna poc, i que s'hi guanyen més llonguets que ensaïmades.

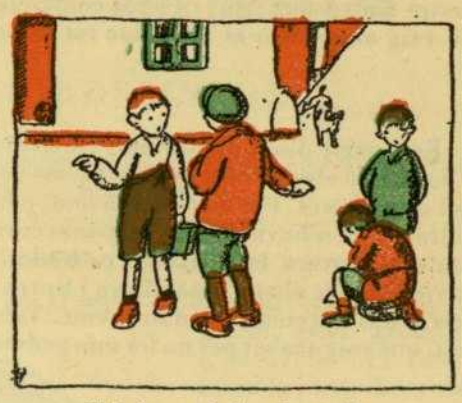

– Per celebrar Sant Jordi, podríem matar una aranya. – I d'on la treurem? – Podem esbocinar la de la sala.

UN BAILET ENJOGASSAT

En Jaumet va a comprar una botifarra.

—Vols jugar a bales, Jaumet?
—Quan tornaré de cal cansalader.

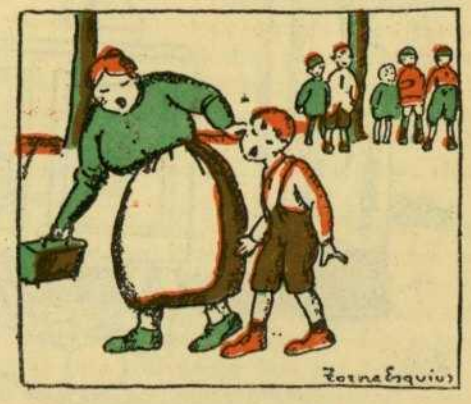
En Jaumet sembla que està en perill de perdre...

Efectivament, però, per un costat...

... i per l'altre costat...

...guanya una bona estirada d'orelles.

ELS MALS ESTUDIANTS

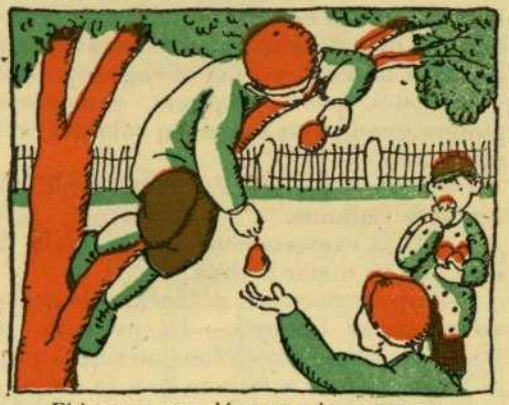
Avui és el meu sant. Si voleu fer campana, jo us prometo que riurem...

i endavant tots plegats en busca d'aventures.

Una lliçó de natació val totes les històries d'higiene que ens explica el mestre.

El bany sempre dóna gana i aquestes peres tan bones faran un bon berenar.

Serà qüestió de tornar a casa. Que en penseu? Pensem la «rebuda» que...

...ens farà el pare i en els «premis» que ens donarà el mestre...

EL DRAC SACRIPAN

Quan Jordi Caramis va desembarcar a l'illa de Quimnos, va quedar molt sorprès de la terrible tristor dels illencs.

– Què us passa? – va preguntar a un vell que plorava a raig fet. – Per què ploreu d'aquesta manera? Veig que cada vegada que passa una noia feu uns gemecs i uns sospirs que trenquen el cor.

– Has de saber – digué el vell – que a Ximnos, l'illot més proper, hi viu Sacripan, el drac de més males entranyes que hi hagi hagut mai a la terra. Fa una por de no dir. Treu foc pels queixals; la seva veu sembla una tronada; i amb un cop de cua aterra la casa més alta. Sacripan menja carn humana i cada vegada li agrada més tendra. Per evitar la seva còlera terrible, cada any li hem de dur les cinquanta noies més grassones de l'illa. Dilluns que ve ens toca de portar-li la cinquantena d'enguany. Com vols, doncs, que no sospirem, gemeguem i plorem quan passa una noia, sobretot si és grassona?

– Dilluns que ve? Per Sant Jordi? – va dir Jordi Caramis.

—Ho fa expressament per fer mofa del sant que va matar el drac.

—Aquest Sacripan acabarà malament— va exclamar Caramis.—Us prometo, pel nom que porto, que dilluns no tindrà ganes de riure. Digueu a tothom que jo me n'encarrego. Només em cal una cosa: cera!

El vell, doncs, va córrer pertot dient que aquell minyó foraster se les hauria amb el drac, si li portaven cera. I de tot Quimnos va venir gent portant cera a la casa de Jordi Caramis, on aquest va estar tres dies tancat amb els seus ajudants.

Mentrestant, a Ximnos, Sacripan s'escurava els queixals preparant-se al gran àpat. El dia de Sant Jordi es va llevar molt content i se'n va anar vers l'indret on cada any els temorencs habitants de Quimnos li deixaven les cinquanta noies grassones.

—Aquesta gent es porta molt bé—va dir-se el drac veient les noies de lluny.— Aquest any són més grassones que mai i estan més resignades. No fan aquells esgarips amoïnosos d'altres vegades.

Feia molts dies que Sacripan pensava en aquell àpat; la vista de les noies li va obrir una gana tan formidable que el drac les va agafar amb la boca sense entretenir-se a examinar-les. Amb el delit que duia, no li va semblar sospitosa aquella quietud tan estranya. Es va posar, com solia, a rostir amb el foc dels queixals el menjar delicat que tenia a la boca; i de seguida aquell foc, que als queixals li feia tant de servei, se li escorregué dolorosament fins al fons del cos llargarut.

I és que Jordi Caramis havia fet de cera aquelles cinquanta noies i la cera fosa s'havia escorregut fins a l'estómac del drac i l'hi cremava terriblement. Sacripan va fer mitja dotzena d'esgarips horribles i, després, mitja dotzena de salts formidables que van dur-lo a la vora del mar. Allí begué llargament per apagar aquell foc que el cremava.

Però ja sabeu que l'aigua de mar no és bona per beure. Cremat per la cera fosa, amargat per l'aigua salada, Sacripan es trobava molt malament. I precisament aleshores va veure una vintena de dracs malcarats que venien contra ell per sobre de l'aigua. Això, com podeu pensar, era una altra estratagema de Jordi Caramis. Per ordre d'ell, vint barques lleugeres es dirigien vers Sacripan a tota força de rems, i a la proa de cada barca hi havia un gran mirall que reflectia la imatge del drac.

Sacripan, que no sabia que hi haguessin miralls, es creia veure vint dracs enemics; i com que ell estava furiós, veia també els enemics, furiosos. I abans que pogués descobrir l'engany, ja s'havia mort de l'esglai.

Ja podeu pensar com la gent de Quimnos va celebrar aquell any la diada de Sant Jordi, que fou des d'aleshores el patró de l'illa. I Jordi Caramis va ésser-ne elegit president perpetu i la va presidir molt bé tota la vida.

TEATRE de PUTXINEL·LIS

CACERA DE LLEONS

TITELLA. – Petit indígena!

CRISTÒFOL. – Mani, senyor europeu.

TITELLA. – Tinc el capritxo d'anar a caçar lleons. Crec que en aquest país salvatge no és això el que falta.

CRISTÒFOL. – Oh, *my lord*. De lleons en tenim per dar i per vendre.

TITELLA. – Doncs, apa. Si sabeu un paratge propici per matar-ne algun ja m'hi estàs acompanyant.

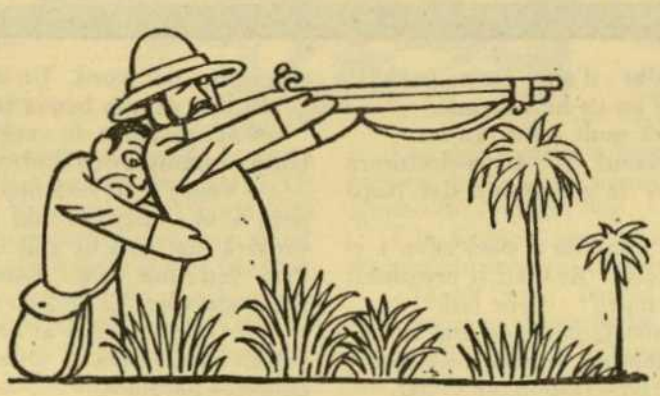
CRISTÒFOL. – En sé un, vora un estanyol d'aigua cristal·lina... No hi ha lloc millor per a l'aguait. Teniu un bon rifle?

TITELLA. – Tinc una Winchester magnifica i sóc el millor tirador de l'Imperi britànic.

CRISTÒFOL. – *All right (que vol dir: tot va bé)*. I de municions com esteu?

TITELLA. – Amb tretze bales en tindré de sobres; no penso errar un sol tret. Anem.

El gran tirador Titella i el seu ajudant Cristòfol caminen selva endins. Cap al tard arriben a un lloc extranyament feréstec, vora una deu d'aigües pures. S'arreceren darrera unes penyes, i esperen.

CRISTÒFOL. – No!.. Per l'amor de Déu, *my lord*. No fumèssiu pas. Els lleons odien el fum de tabac.

TITELLA. – Es empipador que triguin tant... Veiam si m'haureu embolicat...

CRISTÒFOL. – No, *my lord*. Tindreu lleons; paraula d'indígena. Ara que encara no els tenim prou ensenyats perquè compareguin just a la mateixa hora... Silenci!.. Les herbes s'agiten... Aqui en teniu un!... Compte! Apunteu, *my lord*.

Titella engalta ràpidament i tira; instantàniament desapareix el cap del lleó.

TITELLA. – Eh? Tiro bé o no tiro bé?

CRISTÒFOL. – Alerta... Torna a treure el cap per damunt les herbes i ens mira... Torneu-hi!

Titella torna a tirar. El cap del lleó torna a desaparèixer...

TITELLA. – Ara sí que no es redreçarà!

CRISTÒFOL. – Que no?... Mireu-lo altre cop!

TITELLA. – Malviatge! Pum!

El cap del lleó s'abaixa, però tres segons després, com impel·lit per uno molla, torna a sortir.

CRISTÒFOL. – Ai, ai!.. Tornem-hi!

Sona un altre tret. Passa un minut.

TITELLA. – Em sembla que ara és completament difunt. Semblava una broma!

CRISTÒFOL. – Muixoni! Encara belluga...

Titella, ple de furor, tira per quarta vegada. I després d'uns segons, l'espaventable testa del rei de la selva torna a sortir. I Titella torna a tirar. I la funció es repeteix fins a deu vegades.

TITELLA *(frenètic)*. – Es increïble! Jo, el primer tirador d'Anglaterra!.. Sembla talment que aquest lleó se'ns rifi... que vulgui jugar a cuit amb un lord anglès!.. Encara!.. Tornem-hi... Ara no t'has escapat..

CRISTÒFOL. – Sí... sí... Mireu-lo!... Per l'amor de Déu, *my lord*...

TITELLA. – Calla, vil indígena!.. *(Sona un altre tret i el cap horrible s'ajau. Però en surt un altre... I després un altre)*.

CRISTÒFOL. – Si ara torneu a espifiar-la, *my lord*, estem perduts... ens devorarà... Va la vostra última bala...

TITELLA. – Va!... *(Sona el tret i la testa imposant del felí desapareix vers la brossa. Titella i Cristòfol esperen plens d'ansietat, amb els ulls fits en aquella cortina d'herbam... Passen cinc minuts. Passa un quart... Res)*.

CRISTÒFOL. – Ara potser sí, que ha rebut... Ja era hora!.. Ha vingut de no res que se'ns cruspís...

TITELLA. – Anem a contemplar d'aprop aquest lleó indecent que ha gosat plantar-me cara tretze cops!

Plens de curiositat, Titella i Cristòfol arriben al lloc on apareixia i reapareixia la terrible bèstia. No troben un lleó. En troben tretze, tots tretze ferits a l'ull dret!

TITELLA *(ufanós, magnífic)*. – No t'ho deia, capsigrany! Sóc el primer tirador de la Gran Bretanya!

EL REI DE LA SELVA

Una vegada hi havia un llenyataire que tenia un gat tan astut i tan golafre que res no estava segur, ni tancat. Un dia decidí de desfer-se'n. El ficà dintre un sac, se l'emportà al bosc i l'hi deixà. Quan el gat va sentir que el llenyataire ja era fora, sortí del sac i entrà bosc endins. Com que a casa ja no podia tornar-hi, decidí de fer vida selvàtica i començà a arreplegar tot el que podia. Un matí, quan anava a cacera, va trobar la Guineu. La Guineu, en veure'l, va quedar d'allò més parada:

– Qui sou que no us he vist mai?

El gat, que era molt astut, va fer:

—No em coneixeu? Sóc Urpa-dreturera i vinc delegat per la salvatgina del Nord per fer-vos de rei.

La Guineu el convidà a casa seva i el tractà a cor què vols. Acabat, li preguntà:

– Sou casat o fadrí? —Sóc fadrí.

—I jo encara sóc fadrina – digué la Guineu –. Què us sembla si ens casèssim...

—Em va molt bé – respongué el gat.

Es casaren i el gat feia una vida de gran senyor. No li faltava mai un requisit. Un dia, la Guineu que anava de cacera trobà el Llop, un antic conegut. I el Llop la saludà amb aquests mots: – On aneu tan de pressa, pubilla? Feia dies que no se us veia.

La Guineu se'l mirà amb desdeny.

—No em digueu mai més pubilla, Gola-fosca— va fer—. Qui sap on para el meu pubillatge! Sóc la senyora d'Urpa-dreturera, rei d'aquest bosc, delegat per la salvatgina del Nord. Un aporrinador feroç!

El llop és una bèstia tafanera.

– M'agradaria de veure'l—respongué—. Quina estampa deu tenir!

– Veure'l? D'estampa no en té gaire, però si el trobeu de mal humor ja no se'n cantarà mai més ni gall ni gallina, de vós. Però feu una cosa. Porteu-li un moltó i amagueu-vos. El podreu veure sense perill.

La Guineu deixà el Llop i, un tros més enllà, trobà l'Os. I l'Os l'escometé amb aquestes paraules:

– Adéu-siau! Sou molt cara de veure!

– Es que m'he casat, sabeu? – va fer la Guineu sornegueramente—. Sóc la senyora d'Urpa-dreturera, rei d'aquest bosc, delegat per la salvatgina del Nord; vet-ho-aquí.

Es ben cert que el Llop és un bèstia tafanera, però potser, ben mirat, encara ho és més l'Os. Medità una estona i digué:

– L'enhorabona... Però creieu que em plauria de conèixer el nostre rei!

– Ai desgraciat! Es un animal tan noble i tan feroç que fins i tot a mí m'escruixeix. Però feu com el Llop: porteu-li un cérvol com a present i amagueu-vos. El podreu veure com devora.

Aquell mateix dia l'Os i el Llop es trobaren, l'un amb un cérvol i l'altre amb un moltó, morts de fresc. Decidiren de fer el camí junts. Quan arribaren a la casa de la Guineu deixaren la càrrega davant la porta i cercaren un indret per amagar-se. L'Os s'enfilà dalt d'un arbre que hi havia allà mateix i el Llop s'entaforà dintre una mata. Aviat la porta s'obrí i eixiren el Gat i la Guineu. El Gat, que aquell dia tenia molta gana, quan va veure aquell bé de Déu de carn fresca, s'hi llançà i començà a devorar.

L'Os, de dalt de l'arbre estant, pensava:

– En els pots petits hi ha la bona confitura. Qualsevol diria que amb un cop de pota el puc esclafar i Déu vulgui que no em vegi!

El Llop, entaforat dintre la mata, no podia veure res; més mort que viu, començà a obrir un forat entre les fulles, per poder sotjar lliurement el rei. El Gat sentí el soroll i es pensà que era una rata. Com que feia molts dies que no en veia, va tenir una alegria de no dir. Va fer un salt i aventurà una urpada a la mata. Aleshores el Llop, que ja es veia devorat, cames ajudeu-me, sortí com un esperitat, fugint bosc enllà. El gat, en veure aquella bèstia tan grossa, sentí tanta basarda que d'un salt s'enfilà a l'arbre. L'Os, que era dalt, es posà a tremolar: – Ai que m'ha vist! Ai que m'ha vist! – deia bramulant.

I es deixà caure a terra. Va sortir-ne tot capolat, però, sense pensar-s'hi gaire, cames ajudeu-me, rera el llop.

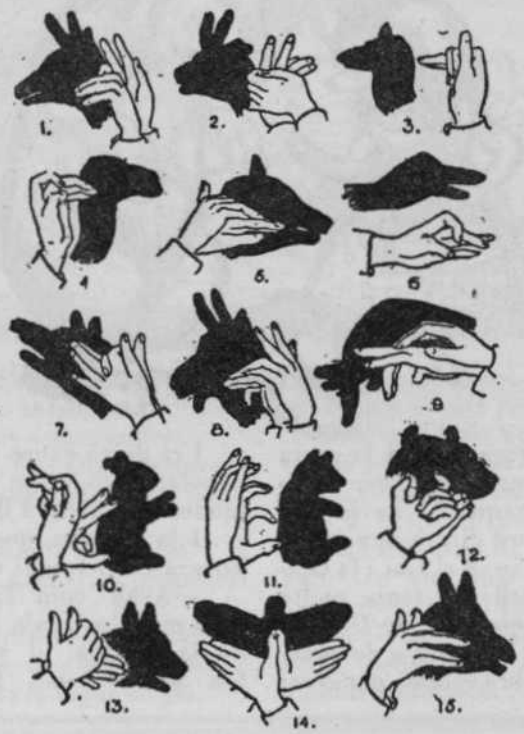
I la Guineu, que es trencava de riure, encara els perseguí una estona:

—Avall com l'aigua!—deia–. Si el meu marit us agafa ja us podeu acomiadar de la família! I d'aquella feta el Gat fou un rei més temut que cap altre.

OMBRES XINESES

Això de les ombres xineses és un dels jocs més antics del món. L'inventaren, naturalment, els xinesos, que sempre han fet uns invents molt divertits. Diuen que, fa una mala fi d'anys, la filla d'un mandarí, que és un personatge molt important a Xina, va estar molt malalta i el mandarí va prometre un bon present al que trobés la manera de distreurela, fos qui fos. I aleshores va sortir un xinès molt eixerit i amb les mans va imitar les ombres de totes les bèstics imaginables. I diuen que ho va fer tan bé que tothom va quedar parat. I la malalta es va divertir tant i tant, que al cap d'uns quants dies ja estava bona i sana.

Potser això no és ben bé veritat. Però com que aquests xinesos tenen coses tan estranyes que un no les creuria si no les veiés, tampoc no es pot dir que sigui mentida. I com que ara el que ens interessa de saber no és l'origen de les ombres xineses, sinó la manera de fer-les, i com que aquesta història és bonica, no ens costa res de creure que és certa.

Per fer aquestes ombres tan divertides es necessita, només, una paret i un llum. Això sí, cal que la paret sigui ben llisa i, si pot ésser, blanca. Però una paret de tons clars també va bé.

Per fer-les cal, només, posar les mans entre el llum i la paret sobre la qual es vol que es projectin les ombres. En els gravats que il·lustren aquesta pàgina, hi ha ombres d'animals que qualsevol pot fer amb una mica de pràctica. S'ha de tenir molta cura de la posició de les mans, que cal posar de la manera que estan en els dibuixos, fins que l'ombra que es projecta sigui ben clara i exacta. Després de repetir algunes vegades les posicions, es poden recordar sense necessitat de mirar els gravats.

Quan s'ha aprés de fer una d'aquestes ombres, cal donar-li moviment. El moviment s'obté movent lleugerament els dits i aleshores sembla que l'animal mengi o mogui les orelles o les potes. Imagineu-vos si en pot ésser, de divertit, així, el conillet o l'ós!

Les ombres que avui reproduïm són una mínima part de la infinitat que se'n poden fer. I qualsevol, amb una mica de pràctica, se'n pot pot inventar de noves. S'ha de tenir present que com més viva és la llum més fosca és l'ombra, i que és més o menys precisa segons la distància de les mans a la paret.

Els grans aficionats a aquest joc fan servir, en lloc de paret, una pantalla especial, feta amb un marc de fusta. Hi adhereixen, ben tivant, un tros de tela blanca. Aquesta pantalla permet de projectar les ombres des de l'altra banda, i així els espectadors no veuen el que les fa. Ja no cal dir que d'aquesta manera encara és més bonic, perquè és com un cinema en negre.

DEL CONCURS DE JORDI

RESPOSTES I PREGUNTES PREMIADES

Heus ací unes quantes de les preguntes i respostes afavorides amb premi en el nostre Concurs:

Maria Macià explica les seves preferències d'aquesta manera:

«El que a mi m'agrada és una peixera que tenim al menjador amb peixos que quan els donem pa sembla que ens coneguin i en demanin perquè es belluguen tots.

També m'agrada l'església de la Sagrada Família. Hi vàrem anar amb el col·legi, i pel que ens varen explicar em sembla que quan sigui acabada serà molt bonica perquè ara ja ho és.

De les estacions de l'any m'agrada l'istiu perquè vaig a banyar-me i em diverteixo molt més que en cap altra.»

Joaquim Guiolà escriu:

«El que m'estimo més de casa és el corral ple de xais.

L'estació de l'any que m'agrada més és la primavera, perquè és quan refilen els ocells.

Un dels ornaments que m'estimo més de casa és un bon penjoll de blat de moro al balcó.

L'església que m'estimo més d'Arbúcies és la de la Pietat perquè hi tinc molta devoció.»

Allò que més agrada a Pau Borotau és:

«A mi m'agrada la llibreria de casa, perquè hi ha molts llibres de mar i a mi m'agraden molt. M'agrada el monument de Colom perquè ha estat un gran capità de vaixell, i jo també vull ser-ho.

M'agrada l'hivern, perquè hi ha el pessebre i s'hi pot posar un llac amb barques.»

Joan Soler s'expressa així:

«El que més m'agrada de casa és el retrat del meu avi, perquè era un home que tota la vida portà barretina, i fou també molt popular a Ripoll; fins i tot una fotografia seva és guardada a l'arxiu.

El per què m'agrada el dit retrat és perquè en mirar-lo em sento orgullós de portar sang seva.

El que m'agrada més del poble és el Monestir perquè té la història més brillant de Catalunya i guarda les restes del Comte Jofre el Pilós.

L'estació que més m'agrada de l'any es l'istiu, per la senzilla raó que vénen forasters i no tenim d'anar a l'escola i també perquè al vespre toquen sardanes.»

I Francesc Tusquets:

«La cosa que m'agrada més de la ciutat és l'església de Santa Maria del Mar, perquè, mirada bé, és molt bonica.

L'estació que m'agrada més és la primavera, perquè es quan m'examino, i acostumo a tenir bones notes.

Una de les coses que m'agraden més és una muntanyeta que hi ha al jardí de casa, perquè hi vaig a llegir els matins que tinc festa.

El carrer que m'agrada més de Barcelona és la Via Laietana, perquè és on viu el meu amic «Jordi».

Abans de fer-te les preguntes, et vui dir una cosa i és que dels ultramarins a ultramar en diuen, senzillament, «productes del país», perquè ultramarins vol dir els productes que vénen d'ultramar, i ultramar vol dir Amèrica.»

Ací teniu les preguntes que fa Conxita Abadal:

«T'agradaria fer una reunió de tots els nens i nenes que llegeixen «Jordi», que es trobessin a la plaça de Catalunya, i poguessin enraonar de les coses que han llegit i jugar i fer-se amics?.

No t'agradaria un dia fer cine per tots els lectors de «Jordi»?

Que t'agradava més de tot, quan eres més petit, estudiar, jugar o menjar confitura?»

Les de Fortià Tresserra són aquestes:

Quina és la lleminadura que t'agrada més?
Quin ofici o carrera faràs quan seràs gran?
Quin poble o ciutat és el més bonic de Catalunya?

Amadeu Mariné, per la seva banda, pregunta:

«Quina terra del món es pot comparar a Catalunya?
T'agrada l'oli de fetge de bacallà?
En quina població de Catalunya t'agradaria passar l'istiu.»

Pregunta Josep Urgell:

«Quin esport t'agrada més?
T'agradaria tenir un gatet?
Com te les arregles per portar tan tivants els mitjons?»

I finalment—per aquesta setmana—llegiu el que voldria saber Elvira Ferrer:

«A mi no m'agraden gens les sopes, com ho podria fer per no tenir-ne de menjar mai?

Com ho podria fer per a no engreixar-me més, perquè peso 38 quilos i tinc 7 anys?

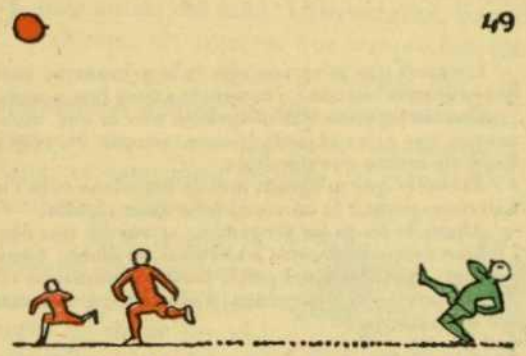
Per què per escriure fan posar *h h* que no serveixen per a res?»

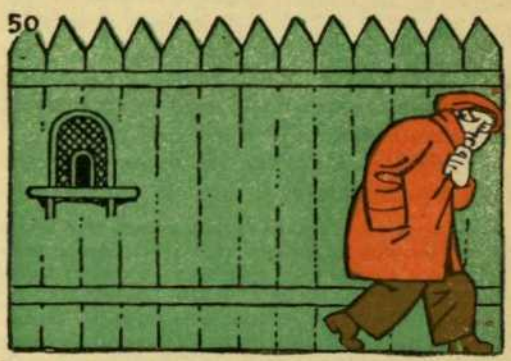
Tipografia Occitània - Mallorca, 410

VIDA I AVENTURES D'UN GRAN FUTBOLISTA

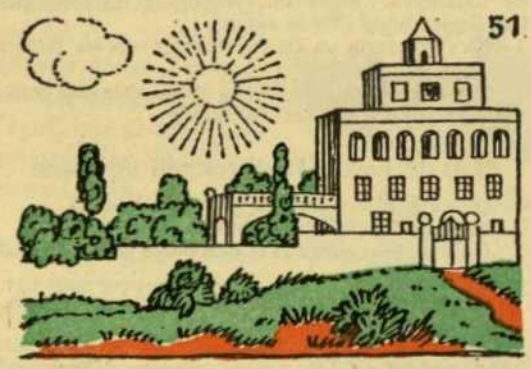
(Acabament)

D'ençà d'aquella gran victòria sobre el «F. C. Decidit», l'equip que En Pere comanava fou irresistible. Davant un enemic lleial, la pilota, que era sempre amiga d'En Pere, obeïa les ordres d'aquest i feia la seva obligació sense excedir-se...

...però quan al coratge i a l'art dels del «Victòria F. C.» s'oposava el joc brut i brutal, la pilota s'encarregava de fer gols pel seu compte. Jaume Primer, no podent seduir cap més pilota, va retirar-se, desacreditat, del futbol...

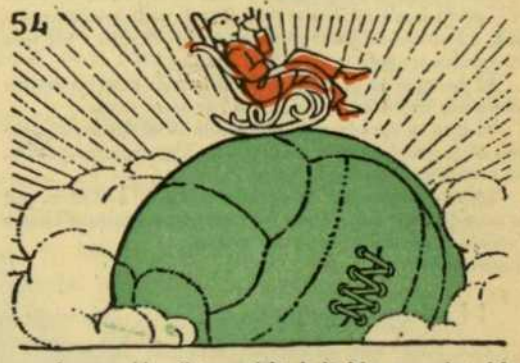
...mentre la famosa casa de camp de Pere el Gran s'omplia de copes glorioses. Perquè el nostre Pere, tan bon comerciant com bon futbolista, s'havia fet ric, i s'havia comprat una finca. I també s'havia casat i havia tingut molts de fills...

Sota l'esguard amorós de llur mare, els entrenava, pels herbeis de la finca, amb l'ajut d'aquella pilota que de primer l'havia traït i després havia esdevingut la seva amiga fidel. I així els anys passaven feliçment per al nostre Pere.

I en van passar tants que l'home va deixar finalment el futbol i els negocis, i es va retirar a la casa de camp on havia establert, a més d'un museu de copes, un sanatori de pilotes malmeses. I molt ben acompanyat per la muller i els fills...

...les copes i les pilotes, satisfet de la feina acomplerta i fent sempre a tothom molt bones passades, ara espera tranquil·lament que Déu se l'endugui d'aquesta gran pilota que s'anomena Terra.

R-1928. 4°